

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNAVATSION O'QITISH TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH

Gulchehra Saidova Erkinovna

Gulchehra Saidova Alisherovna

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti,

gulisaidova62@gmail.com

Toshkent axborot texnologiyalari universiteti,

saidguli198927@gmail.com

Agar tasavvur qilsak, zerikarli sinfda o'qituvchilarning ovozi quloqlaringizda aks-sadosi bilan, ular aytayotgan gaplarga e'tibor berish uchun qovoqlaringizni ko'tarishga harakat qilasiz.

Oddiy qilib aytganda, bu turli xil o'qitish usullari! Hozirgi kunda ko'plab o'qituvchilar o'z darslarini imkon qadar ushbu stsenariydan uzoqroq tutishga harakat qilmoqdalar va o'quvchilarni o'qitishda turli xil yondashuvlarni topish orqali o'qishga ko'proq jalb qilishlariga imkon berishadi. Ta'lim sohasi shunchalik tez o'zgarmoqdaki, siz doimo zamonaviy strategiyalarga moslashishingiz kerak. Aks holda, sizga moslashish qiyin bo'lishi mumkin.

Innovatsion o'qitish usullari nima? degan savol tug'ladi:

Innovatsion o'qitish usullari sinfda eng ilg'or texnologiyalarni qo'llash yoki ta'limning eng so'nggi tendensiyalaridan doimo xabardor bo'lish emas, bular ta'lim-tarbiya usullaridir! Ularning barchasi o'quvchilarga ko'proq e'tibor qaratuvchi yangi o'qitish strategiyalaridan foydalanish haqida. Ushbu innovatsionlar talabalarni faol ishtirok etishga va dars davomida sinfdoshlari va siz - o'qituvchi bilan muloqot qilishga undaydi. Talabalar ko'proq ishlashlari kerak, lekin ularning ehtiyojlarini yaxshiroq qondiradigan va tezroq o'sishiga yordam beradigan tarzda. An'anaviy o'qitishdan farqli o'laroq, asosan siz talabalarga qanchalik bilim berishingiz mumkinligiga e'tibor

qaratadigan bo'lsak, o'qitishning innovatsion usullari ma'ruzalar davomida talabalar siz o'rgatayotgan narsadan nimani olib tashlashni chuqur o'rganadilar.

Nima uchun innovatsion o'qitish usullari kerak?

Dunyo g'ishtli sinflardan onlayn va gibril o'qitishga o'tishni ko'rdi. Biroq, noutbuk ekranlariga tikilish o'quvchilarning yo'qolib qolishlari va diqqatlarini jamlagandek ko'rsatish mahoratidan boshqa hech narsaga ega bo'lmay turib, boshqa biror ishni (ehtimol o'z yotoqlarida shirin orzular ortidan quvish) qilishlari osonroq bo'lishini anglatadi. Bularning barchasini o'sha talabalarni qattiq o'qimaganlikda ayblay olmaymiz; zerikarli va quruq darslarni o'quvchilarni to'ydirmaslik ham o'qituvchining vazifasidir. Ko'pgina maktablar, o'qituvchilar va murabbiylar o'quvchilarni qiziqtirish va ko'proq jalb qilish uchun yangi normada innovatsion o'qitish strategiyalarini sinab ko'rishmoqda. Raqamli dasturlar esa ularga o'quvchilarning ongiga kirishga yordam berdi va o'quvchilarga darslarga yaxshi kirish imkonini berdi. Bundan shubhalanyapsizmi? 2021 yildagi statistikani ko'rib chiqamiz, ya'ni:

- **57%** Barcha amerikalik talabalar o'zlarining raqamli vositalariga ega edilar.
- **75%** AQSh maktablarining bir qismi butunlay virtualga o'tishni rejalashtirgan.
- Ta'lim platformalari ishga tushdi **40%** talabalar qurilmasidan foydalanish.
- Ta'lim maqsadlarida masofaviy boshqaruv ilovalaridan foydalanish ko'paydi **87%**.
- ga o'sish bor **141%** hamkorlik ilovalaridan foydalanishda.
- **80%** AQShdagi maktab va universitetlarning bir qismi talabalar uchun qo'shimcha texnologiya vositalarini sotib olgan yoki sotib olishga intilgan.

2020 yil oxiriga kelib:

- **98%** ko'plab universitetlarda darslar onlayn o'qitilgan.

Ushbu statistika odamlarning o'qitish va o'rganish usullarida katta o'zgarishlarni ko'rsatadi. Eng yaxshisi, ularga e'tibor berish kerak, o'qitish uslublaringizdan orqada qolishni xohlamaysiz, to'g'rimi?

Demak, ta'limdagi o'rganish usullarini qaytadan ko'rib chiqish vaqti keldi!

Innovatsion o'qitish usullarining afzalliklari

Quyida ushbu yangiliklardan 7 tasi talabalar uchun foydali bo'lishi va nima uchun ularni sinab ko'rishga arziydi.

1. **Tadqiqotni rag'batlantirish** – Ta'limga innovatsion yondashuvlar o'quvchilarni o'z fikr-mulohazalarini kengaytirish uchun yangi narsalar va vositalarni kashf qilish va kashf etishga undaydi.

2. **Muammolarni hal qilish va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini takomillashtirish** – Ijodiy o'qitish usullari o'quvchilarni o'z tezligida o'rganish imkonini beradi va ularni darsliklarda yozilgan javoblarni topish o'rniga muammoni hal qilishning yangi usullarini aqliy hujumga chorlaydi.

3. **Bir vaqtning o'zida ko'p bilim olishdan saqlaning** - Yangi yondashuvlardan foydalanadigan o'qituvchilar hali ham talabalarga ma'lumot berishadi, lekin ular uni kichikroq qismlarga bo'lishga moyil. Ma'lumotni hazm qilish endi qulayroq bo'lishi mumkin va narsalarni qisqa tutish o'quvchilarga asoslarni tezroq olishga yordam beradi.

4. **Ko'proq yumshoq ko'nikmalarni qabul qiling** – O'quvchilar o'z ishlarini yakunlash uchun sinfda murakkabroq vositalardan foydalanishlari kerak, bu esa ularga yangi narsalarni o'rganishga va ijodkorlikni faollashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, individual yoki guruh loyihalarini amalga oshirayotganda, talabalar o'z vaqtlarini qanday boshqarishni, vazifalarni birinchi o'ringa qo'yishni, muloqot qilishni, boshqalar bilan yaxshiroq ishlashni va boshqa ko'p narsalarni biladilar.

5. **Talabalarning tushunishini tekshirish** – Baholar va imtihonlar nimadir deyishi mumkin, lekin talabaning o'rganish qobiliyati va bilimi haqida hamma narsa emas (ayniqsa, agar test sinovlari paytida yashirincha ko'rinsa!). Innovatsion o'qitish g'oyalari o'qituvchilarga darslarni kuzatish va o'quvchilarni eng mos echimlarni topish uchun nima bilan kurashayotganini yaxshiroq bilish imkonini beradi.

6. **O'z-o'zini baholashni takomillashtirish** – O'qituvchilarning ajoyib usullari yordamida talabalar nimani o'rganganlari va nima yetishmayotganini tushunishlari

mumkin. Hali ham bilishlari kerak bo'lgan narsalarni kashf qilish orqali ular nima uchun muayyan narsalarni o'rganish kerakligini tushunishlari va buni amalga oshirishga ko'proq ishtiyoqlarini oshirishlari mumkin.

7. **Sinf xonalarini jonlantirish** - Sinf xonalaringiz sizning ovozingiz yoki noqulay sukunat bilan to'la bo'lishiga yo'l qo'ymang. Innovatsion o'qitish usullari o'quvchilarga hayajonlanish uchun turli xil narsalarni beradi, ularni gapirishga va ko'proq muloqot qilishga undaydi.

Ba'zi raqamli vositalar tezroq va qulayroq rejalashtirishga yordam beradi;

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ergashev, A. S., & Raximjonov, Z. Q. (2022). Mutaxisilik fanlarini oqitishda innovatsion texnologiyalarning qollanilishi. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(5), 31-34.

2. Muslimov, N. A., & Umarova, Z. A. (2021). The role of media resources in the process of self-education. International Journal Papier Public Review, 2(1), 49-53.

3. Muslimov, N. A., Usmonboeva, M. H., Sayfurov, D. M., & Turaev, A. B. (2015). Innovative educational technologies. Educational-methodical manual.-Tashkent.

4. Ulug'bek qizi Arzikulova, C., & qizi Latifjonova, M. L. (2022). ZAMONAVIY TA'LIM METODLARI-TA'LIM SAMARADORLIGI KAFOLATI. Zamonaviy dunyoda pedagogika va psixologiya: Nazariy va amaliy izlanishlar, 2(17), 153-160.

5. Energy menegment and organization of the management system at the enterprise. International Scientific Journal "Engineering Mathematics". Volume 4, Issue 2, 2022. ISSN:1687 – 6156. - P. 39-43 <http://iejemta.com>\. G.A. Saidova.